

„Informacja z realizacji zadań wynikających
z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii za 2018 rok „

Merytoryczną podstawą do finansowania zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zadania określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz.1492), który obowiązuje od 17 września 2016 roku.

W ramach poniesionych wydatków w 2018 roku zrealizowano zadania jak niżej :

ZADANIE PIERWSZE – ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ i REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I OSÓB ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM NARKOTYKOWYM.

Z uwagi na ograniczony dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej a zwłaszcza do placówek udzielających pomocy osobom z problemem uzależnień, na terenie powiatu lubańskiego, Gmina Lubań podjęła specjalne działania, aby mieszkańcy Gminy otrzymali profesjonalne wsparcie. Nawiązano współpracę z:

- psychologiem klinicznym
- psychologiem, specjalistą terapii uzależnień (certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień wydany przez dyrektora PARPA)
- specjalistą terapii uzależnień (certyfikat wydany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii).

na świadczenie usług na rzecz mieszkańców Gminy Lubań.

Liczba udzielonych porad specjalistycznych - ogółem		119
w tym:	psychologicznych	45
	terapeutycznych	35
	innych	39

Zgodnie z art.24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, postępowanie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, nie zaspokajają potrzeb rodziny oraz systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Oznacza to, że sam fakt uzależnienia od alkoholu nie może stanowić samoistnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku wpłynęło;

9. nowych wniosków o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W ciągu roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 30 protokołowanych posiedzeń, podczas których:

- przeprowadzono rozmowy interwencyjno – motywacyjne z osobami dotkniętymi problemem alkoholowym,
- analizowano proponowane nowelizacje ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- opiniowano wydawanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych na zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady Gminy, o których mowa w art.12 ust.1 i 2 ustawy o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe)

- wydano pozytywne postanowienia o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy
- zwiększono kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- omawiano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lubań na 2019 rok.

W celu przeprowadzenia procedury zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, podpisano umowę z biegłymi sądowymi (psychologiem, specjalistą psychoterapii uzależnień i lekarzem psychiatrią). Biegli w przedmiocie uzależnienia od alkoholu powoływani są na okres pięciu lat i ustanowieni są przy Sądzie Okręgowym w Jeleniej Górze. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może skierować na badania biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

W 2018 roku podzespół ds. leczenia odwykowego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaniu, przeprowadził szereg rozmów motywujących do zmiany postawy życiowej i rozpoczęcia leczenia. Nie skierowano żadnej osoby na badanie biegłych. Nie ujawniono przesłanek, aby złożyć wniosek o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

W trzech przypadkach, po rozpoznaniu sytuacji; gdy nie doszło do spełnienia przesłanek społecznych oraz przesłanki nadużywania alkoholu, postanowiono umorzyć postępowania.

Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koordynował pracę Komisji, do której należy między innymi inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych Gminy, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Pełnomocnik ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych gromadził aktualne informacje na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu Gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

W trakcie codziennej pracy w Urzędzie Gminy, pełnomocnik spotykał się z różnymi zjawiskami, które występowały w rodzinie z problemem alkoholowym np. przemoc, zaniechanie, problem pijących nastolatków, ubóstwo. Aby zdobyć umiejętności w zakresie udzielenia pomocy psychologicznej (nawiązanie kontaktu, przeprowadzenie interwencji kryzysowej, udzielenie wsparcia, czy motywowania) uczestniczył w wielopłaszczyznowych szkoleniach.

Wykaz szkoleń, kursów i konferencji w których uczestniczył Pełnomocnik ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- ✓ Konferencja z udziałem Dyrektora Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii zorganizowana przez Fundację Pozytywnej Profilaktyki we Wrocławiu pt., „Samorząd, NGO, szkoła – współpraca dla jakości”
- ✓ Szkolenie prowadzone przez Katarzynę Łukowską - zastępcę dyrektora PARPA pt., „ Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi-modyfikacja procedury zobowiązania do leczenia odwykowego i nowe obowiązki i uprawnienia dla gmin i gminnych komisji”
- ✓ Szkolenie prowadzone przez Wojciecha Eichelbergera pt. „, Stres i co dalej?”
- ✓ Nowe obowiązkowe zadania gmin dotyczące zasad sprzedaży napojów alkoholowych wynikające ze zmiany ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- ✓ Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pod patronatem Instytutu Psychologii Zdrowia oraz Pogotowia Niebieska Linia IPZ w Warszawie.
- ✓ Studium Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie pod patronatem Instytutu Psychologii Zdrowia oraz Pogotowia Niebieska Linia IPZ w Warszawie.

ZADANIE DRUGIE – UDZIELENIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE.

1. Udzielenie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym jest jednym z ważniejszych zadań samorządów lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa pomoc w administrowaniu placówek, w których prowadzone są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze. W Gminie Lubań prowadzono dwie tego typu placówki.

Miejsce placówki	Czas trwania	Rodzaj prowadzonych zajęć
Mściszów (budynek po dawnej szkole)	wtorek – 4 h	Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze.
Radostów Średni (sala przy plebani)	sobota – 4 h	Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze.

2. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Przemoc w rodzinie w wielu środowiskach niestety nadal traktowana jest jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian mieszkań”, w których dochodzi do dramatów.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje gmina, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego, opartej na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb.

Zadania dla samorządu lokalnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyznacza; Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, a także Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stanowiący część Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Działania rekomendowane do realizacji w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych to:

- I. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
- Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego opracowali ulotkę i roll-Up, na którym umieszczono wiadomości dotyczące występowania zjawiska przemocy w rodzinie i informacje o lokalnych formach pomocy. Opracowane materiały będą wykorzystywane podczas festynów, szkoleń i innych działań. Głównym założeniem tego pomysłu, było zwrócenie uwagi mieszkańców, że istnieje lokalny zespół specjalistów działający w obszarze przeciwdziałania przemocy, który może udzielić pomocy i wsparcia.
 - Z przemocą w rodzinie może spotkać się każdy z nas, dlatego podczas Gminnego Festynu Rodzinnego z okazji Dnia Dziecka, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Lubań razem z Komendą Powiatowa Policji w Lubaniu starali się rozpowszechnić informacje o instytucjach, osobach i możliwościach otrzymania pomocy w środowisku lokalnym. Korzystając z tego, że festyn jest imprezą cykliczną, skierowaną do dzieci, nauczycieli i rodziców, rekomenduje się, aby tego typu akcje wpisały się na stałe w harmonogram działań Zespołu Interdyscyplinarnego. Podczas wspólnych gier i zabaw, prowadzone działania promują zdrowy styl życia. Wspólny trening sportowy może być doskonałą okazją, aby ćwiczyć ważne umiejętności życiowe np. „Jak radzić sobie z porażką i szanować przeciwnika?”
 - W czasie posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego planowano jak zrealizować zadania własne zlecone w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 - Podjęto decyzję o przystąpieniu do Superwizji Zespołu Interdyscyplinarnego.
 - Wykupiono prenumeratę dwumiesięcznika poświęconego problematyce przemocy.

- Zakupiono specjalistyczne publikacje, materiały i algorytmy.

Szkolenie kadr:

- Przedstawiciele Policji, Oświaty i GKRPA przeprowadzili szkolenie kadry pedagogicznej Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Pisarzowicach na temat stosowania procedury „Niebieskie Karty” przez pracowników oświaty.
- W ramach podnoszenia kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pedagog i przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ukończyły „Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” pod patronatem Instytutu Psychologii Zdrowia oraz Pogotowia Niebieska Linia IPZ w Warszawie.
- Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego otrzymała dyplom ukończenia kursu zaawansowanego Studium Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie pod patronatem Instytutu Psychologii Zdrowia oraz Pogotowia Niebieska Linia IPZ w Warszawie.
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Polskim Towarzystwie Psychologicznym w Warszawie przyznało Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego Certyfikat Specjalisty w zakresie Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie nr 393.

II. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym:

- Zapewniono pomoc psychologiczną i terapeutyczną poprzez nawiązanie współpracy z psychologiem klinicznym i psychologiem, specjalistą terapii uzależnień i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Zorganizowano dyżur radcy prawnego (dwa razy w miesiącu), który udzielał bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy. Z pomocy prawnej skorzystało 85 osób. Pomoc prawna obejmowała; udzielenie porady prawnej i edukacyjnej oraz pomocy w pisaniu pism urzędowych i procesowych. Informowano o obowiązującym stanie prawnym i przysługujących uprawnieniach ale też obowiązkach.
- Odbywały się posiedzenia grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny do prowadzenia procedury „Niebieska Karta”.

2018 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Posiedzenia grup roboczych	5	11	5	3	5	11	2	5	2	3	3	7
Wypełnienie formularza „N. Karta- C”	3	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0
Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”	0	4	5	0	0	1	0	0	0	0	1	4

III. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

- Współpracowano ze służbami, w tym z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości.
- Przekazywano informację o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.
- Podejmowano interwencje na podstawie procedury „Niebieskie Karty”.

2018 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wypełnienie formularza „N.K- .A” - wszczęcie procedury	2	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0
Wypełnienie formularza „N.K- D”	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0

ZADANIE TRZECIE – PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży.

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym i warto o tym pamiętać przy ustalaniu priorytetów w działaniach profilaktycznych.

Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie prowadzi często do podejmowania innych zachowań ryzykownych i – jak podkreślają specjaliści- zaburza proces rozwojowy. Wśród szkód można wymienić np.: upośledzenie czynności poznawczych; koncentracji uwagi, zapamiętywania, uczenia się, kontroli emocji.

Zgodnie z zapisami art.4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii,

w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych” jest zadaniem własnym gmin, realizowanym w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

- Pedagodzy uczestniczyli w szkoleniu, by realizować w jednostkach oświatowych program pt. „Przyjaciele Zippiego”. Rekomendowany program „Przyjaciele Zippiego” prowadzony przez Centrum Pozytywnej Edukacji - jedyny i wyłączny dysponent programu w Polsce. Program jest międzynarodowym programem promocji zdrowia psychicznego dla dzieci w wieku 5-8 lat, który kształtuje i rozwija umiejętności psychospołeczne u małych dzieci. Uczy różnych sposobów radzenia sobie z trudnościami i wykorzystywania nabytych umiejętności w codziennym życiu oraz doskonali relacje z innymi ludźmi.
- Specjalista terapii uzależnień certyfikowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii przeprowadził warsztaty edukacyjne dla uczniów II i III klas gimnazjum. Wielogodzinne zajęcia podzielono na trzy moduły:
 - ✓ fakty i mity o uzależnieniach behawioralnych dotyczące fonoholizmu, gier komputerowych, hazardu i cyberprzemocy.
 - ✓ uzależnienia chemiczne, dopalacze, alkohol, leki i papierosy
 - ✓ ściaga z odmawiania, czyli jak być asertywnym i skutecznie odmawiać.
- Program profilaktyczny pt. „DEBATA” prof. dr hab. Krzysztofa Wojcieszaka adresowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych, w przypadku których w większości nie miała jeszcze miejsca inicjacja alkoholowa. Program jest rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji. Centrum Działań Profilaktycznych zrealizowało w formie warsztatów program profilaktyczny pt. „DEBATA” w szkołach, którym organem prowadzącym jest Gmina Lubań.
- Polskie Centrum Profilaktyki zrealizowało warsztaty wśród uczniów z następujących obszarów:
 - ✓ agresja i przemoc rówieśnicza – panuję nad emocjami
 - ✓ bezpieczeństwo w Internecie – odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.

2. Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki alkoholowej.

Działania dotyczące edukacji publicznej stanowią jedno z zadań Gminy związane z realizacją lokalnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Działania edukacyjne i informacyjne wzmacniają skuteczność innych narzędzi lokalnej polityki wobec alkoholu.

- Prowadzono lokalne kampanie edukacyjne związane z profilaktyką problemów alkoholowych; - jednorazowe akcje np. przypomnienie o:
 - Światowym Dniu Trzeźwości (15.04.)
 - Światowym Dniu Bez Tytoniu (31.06.)
 - Światowym Dniu FAS (09.09.)
- Prowadzono działania edukacyjne z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych:
 - Fundacji „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018”; kampania pt. „ Autoportret-Zadziwiam siebie, gdy siebie poznaję!”; czyli o budowie poczucia własnej wartości.
 - W ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” organizowane były ogólnopolskie konkursy dla uczniów. Wśród wyróżnionych znaleźli się przedstawiciele z ZSP w Kościelniku i ZSP w Radostowie Średnim.
 - Stowarzyszenia Producentów i Dziennikarzy Radiowych; kampania pt. „Rodzina na tak”.
 - Opracowanych przez PARPA i Instytut Psychologii Zdrowia; zrealizowanych ze środków Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020,
- Wykupiono prenumeratę i zakupiono specjalistyczne dysertacje, czasopisma i publikacje, pogłębiające wiedzę na temat problemów alkoholowych.

ZADANIE CZWARTE - WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Przyznano dotację celową dla Lubańskiego Stowarzyszenia Abstynentów „Odnowa” ul. A. Krajowej 30; 59-800 Lubań w celu zorganizowania spotkania w ramach integracji środowisk abstynenckich.

ZADANIE PIĄTE – PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW OKREŚLONYCH W ART.13¹ I 15 USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŻWOSCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLOWI ORAZ WYSTĘPOWANIU PRZED SĄDEM W CHARAKTERZE OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie podejmowała interwencji z uwagi na brak przesłanek związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i nie występowała przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego z godnie art. 15 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.